

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการใช้จ่ายเชิงคุณภาพในประเทศไทย ใช้รูปแบบการศึกษาเชิงพรรณนา โดยรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่หรือรายงานการวิจัยเพื่อการขอคำหนดตำแหน่ง รวมทั้งวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหิดล ในช่วงปี พ.ศ. 2538 ถึงปี พ.ศ. 2550 กำหนดคำสืบค้นคือ “การประเมินการใช้จ่าย หรือ รูปแบบการสั่งใช้จ่าย” สืบค้นจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ วารสารภาษาไทยต่างๆ รวมทั้งสืบค้นด้วยมือ จากแหล่งข้อมูลของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำการวิเคราะห์ผลการประเมินการใช้จ่ายในด้านข้อบ่งใช้ ขนาดและการบริหารยา ระยะเวลาที่ใช้รักษา การติดตามการใช้จ่าย อาการไม่พึงประสงค์ อันตรกิริยา และผลการรักษา ค่าใช้จ่าย

ผลการศึกษาพบว่า มีงานวิจัยทั้งหมด 78 เรื่อง ประเมินยา 115 รายการ เป็นกลุ่มยาต้านจุลชีพมากที่สุด (ร้อยละ 66.69) โดยเป็นยาเซฟตาซิม อิมิพีแนมและซึลาสแตติน และซิโปรฟล็อกซาซิน (ร้อยละ 22.08, 16.88, 11.69 ตามลำดับ) รองลงมาเป็นกลุ่มยาลดไขมันในเลือด (ร้อยละ 23.48) โดยเป็นยากุ่มสแตตินมากที่สุด การประเมินด้านข้อบ่งใช้ ขนาดและการบริหารยา และผลการรักษาเป็นด้านที่ได้รับการประเมินมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 92.17, 86.96, และ 74.78 ตามลำดับ ระดับความเหมาะสมของการใช้ยารวมตามเกณฑ์ข้อบ่งใช้ และขนาดและการบริหารยาอยู่ในระดับร้อยละ 90.00-100.00 มากที่สุดเช่นเดียวกัน ระยะเวลาที่ใช้รักษามีระดับความเหมาะสมมากที่สุดคือร้อยละ 80.00-89.99 ประมาณร้อยละ 80.00 ของรายการยาที่ประเมิน มีผลการรักษาดีขึ้น อยู่ในระดับร้อยละ 50.00 ขึ้นไป ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดของรายการยาที่ประเมินอยู่ในช่วง >100,000-500,000 บาท มากที่สุด โดยเป็นค่าใช้จ่ายของการใช้ยาไม่เหมาะสมอยู่ในช่วง >50,000-100,000 บาท มากที่สุด

ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลให้แก่ผู้สนใจงานวิจัยการประเมินการใช้จ่าย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

The objective of this study was to gather research related to qualitatively drug use evaluation in Thailand. Descriptive design was used. The searching areas included published articles, full reports of job promotion, and graduate theses from Chulalongkorn university and Mahidol university from 1995 to 2007. The searching words were “drug use evaluation”, “drug use review”, “prescribing pattern” and then were searched through Thai Thesis Online, journal websites, and manual search from resources in medical and pharmacy libraries of Chiangmai university. Data were analyzed in terms of indication, dosage regimen, duration, process indicator, adverse drug reaction, drug interaction, outcome, and cost.

The results showed that 78 researches which evaluated 115 medication items were found. The most commonly evaluated medication was the antimicrobial drugs. Of those, ceftazidime, imipenem/cilastatin, ciprofloxacin highly represented 22.08, 16.88, 11.69 percent respectively. The following group was antihyperlipidaemic agents (23.48%) that statins were the highest evaluated medications. Indication, dosage regimen, outcome were mostly evaluated with 92.17, 86.96, and 74.78 percent respectively. The highest level of indication appropriateness according to guideline was similar to that of dosage regimen which was equal to 90.00-100.00 percent. Duration was found a maximum appropriateness in the level of 80.00-89.99 percent. Approximately 80.00 percent of medication outcomes evaluated was classified as improved in the level of 50.00 percent and greater. Total expenditure mostly accounted for >100,000-500,000 baht. Of those an inappropriate cost mostly accounted for >50,000-100,000 baht.

The finding of this study can be used as the source of information for those who are interested in drug use evaluation research for further application.